Були колись дід та баба,
Та й старі вже стали
І, працюючи невтомно,
Усього придбали —
І хазяйство чималеньке,
І садок, і поля...
Одного старим тим тільки
Пожаліла доля:
Не дала сліпая доля
Тим старим дитини.
А вони ж, було, обоє,
Бідні, щогодини
Все молилися, благали,
Все благали Бога,
Щоб собі на старість втіху
Виблагать у його.
Не діждались!.. Одинокі
Літа проживали
Й про тісну вже домовину
Згадувати стали:
Недалеко вже хвилина
У житті остання —
І старе їх серце дужче
Сохне з горювання,
Що ніхто, як прийде час той
Вічного спокою,
Їм очей вже не закриє
Рідною рукою...

Раз сиділи дід та баба
Під вікном обоє
Та на вулицю дивились,
А там чепурної
Дітвори весела зграя

Гралась, метушилась,
Та собі ліпити бабу
З снігу заходилась.
Усміхнулася бабуся,
Дивлячись на діти,
Та і каже так до діда:
— Що ж уже робити:—
Як Господь не дав нам грішним
Втіхи на цім світі,
То ходімо хоча з снігу
Дівчинку зліпити.
— То й ходімо! — дід промовив,
І пішли ліпити...
А навкруг їх, сміючися,
Метушаться діти...
Ліплять. Чують, аж: Добридень!
Ззаду хтось озвався;
Глянуть — дід старезний сивий
Відкілясь узявся
І питається, вклонившись:
— А що, добрі люде,
Що робити заходились,
Що із того буде?
— А що ж,— баба одмовляє,—
Ми старі вже стали,
Та щоб дав нам Бог дитину
Ми не ублагали,—
То тепер вже хоч із снігу
Зліпимо дитину
Перед тим, як одинокі
Ляжем в домовину.
— Поможи вам. Боже! — стиха
Дід той промовляє
І з очей у діда й баби
Вмить кудись зникає...

Здивувались дід та баба...
Й знов собі ліпити,
А навкруг їх метушаться
І сміються діти.
Ліпить дід ніжки із снігу
І головку, й рота,
І очиці, й вушка ліпить —
Швидко йде робота.
Тільки що це? Мов одразу
Губоньки маленькі
Розкриваються, і очі,
Як блакить синенькі,
Теж розплющились... Мара це?
Ні, он пара біла
З уст малих, уже червоних,
Повилась-злетіла;
Оченята занялися,
Дивлються, сміються...
У старих серця з надії
В грудях б'ються, б'ються...
І ось, бачуть: перед їми
Мовби оживає
Їх снігурка, ось неначе
Голову здіймає...
І одразу стрепенулась,
Чепурна і біла,
І устала, геть сніжини
Струсюючи з тіла.
— Зорько! — скрикнула бабуся,
— Будь ти нам дочкою!
І Снігурку в кожушині
Понесла з собою.

Ось ідуть за днями ночі,
Швидко час минає —

Русокосая Снігурка
Пишно розцвітає
І не вспіли дід та баба
Звикнуть до дитини,—
Час надходить готувати
Рушники у скрині:
Русокосая Снігурка
Дівкою вже стала
І на все село своєю
Вродою пишала.
І усі коло Снігурки
Хлопці так і в'ються,
Закохавшись, з старостами
До Снігурки шлються.
І за їми в неї двері
Рип та рип у хаті,
Та Снігурка не бажає
Женихів вітати:
Повертались з гарбузами
Старости додому,—
Рушників не подавала
Дівчина нікому
І нікому чистим серцем
Ще не віддалася.
Не така бо, як всі люде,
Дівчина вдалася.
Хоч чудовою красою
Процвіла дівчина,
Та рум'янцем не пишала:
Біла, як сніжина,
Русокосая Снігурка
І синії очі
Поміж людьми, полохлива,
І звести не хоче.
їй подобались не люде,

А та дужа сила,
Що всім світом володіє,—
Та була їй мила.
І коханим їй здавався
Буйний вітер в полі,
Що гуля і хуртовину
Розвіва на волі;
Темні хмари мовби сестри —
Так вона любила,
А з туманом, нае з братом,
Вранці гомоніла;
Зажурившись, у годину
Бурю виглядала
Й як зав'ється хуртовина,—
Тільки й оживала
І виходила із хати
Тільки в дні похмурі;
Дослухаючись, раділа
Вітрові і бурі.
І ловила рученьками
Білії сніжини,
Цілувала їх, неначе
Стрілися дівчині
Рідні сестри, рідне браття,
А чи рідна мати...
Сумували дід та баба,
Сидячи у хаті,
Сумували, дивувались
З чого донька в'яне,
Як година у віконце,
З неба ясно гляне,
І радіє, як негода,
Стогнучи, завиє
Та холодним снігом-вітром
По степах повіє...

Та зима ж та не довічно
На землі панує —
Сонце глянуло із неба
І землю німую
Обігріло, розтопило
І сніги, і кригу...
Повернуло од зими вже
Знову на одлигу,
І потанули замети,
Ллються по долині,—
Засмутилася Снігурка,
Гаснуть очі сині.
Засмутилась і поникла
Тихо головою,
Так, немов би вже почула
Лихо над собою.
В хаті ходить, руки ломить,
В вікна поглядає,
Мов сніги свої востаннє
І на вік вітає...

І прийшла весна квітчаста,
Зацвіли долини,
А в Снігурки лютий смуток
Не втиха й хвилини,
А ще більш вона сумує,
І старі в печалі:
Умовляли й розважали,
Та й годі сказали!..

За весною тепле літо,
Ось уже й Купала;
Молодь сільська рада-рада,
Що його діждала.
До Снігурки забігають

Подруги-дівчата:
— Як тобі ще не набридла
Хата все та хата!
І на вулицю не вийдеш,
Сидень ти, ніколи!
Ну, ходім стрівать Купала,
Бавитись на волі!
Так дівчата щебетали,
А снігурка біла
Їм тихенько одмовляє:
— Я усе хворіла,
Та не здужаю й тепер щось —
Не піду я з хати...
У розмову уступились
Тут і батько, й мати:
— Ось піди лиш та побався —
Веселіше стане.
Ви беріть її, дівчата,
Дома хай не в'яне!
І дівчата, сміючися,
Всі її вхопили;
Опиналася Снігурка,
Та не стало сили...
Над Дніпром широководим
Вже вогонь палає,
І купаловая пісня
Голосно лунає;

Парубки зійшлись, дівчата,
З їми й уродлива
Русокосая Снігурка,
Та смутна й журлива.
— Гей, чи чуєте, дівчата,
Час уже почати
Через цей вогонь Купалів

Нам усім плигати!
І стають одна по одній...
Перша вже плигнула,
Далі друга над багаттям
Швидко промайнула.
Третя, п'ята... Вже й Снігурці
Черга наступає.
— Ох, не хочу я, дівчатка,
Сили щось немає,
Щось моє згнітило серце,
Мов на лихо й горе...
Так Снігурка всім дівчатам
Подругам говоре.
Засміялися дівчата:
— Лихо нам з тобою!
Вперше вийшла погуляти,
Та і тут з журбою!
Ну-бо, ну, плигай, сестричко!
І усі дівчата
До вогню Снігурку білу
Почали штовхати.
Одмогтись немає сили...
— Ну, плигай, не бався!
А вогонь вже дужче й дужче
Вгору розгорався...
І вона через багаття
Кинулась щосили;
Пасмо з полум'я гаряче
Її обхопило,
І вона одразу, бідна,
Парою взялася
І угору над землею
Високо звилася —
Тільки бачили, у небі,
Де зоря мигтіла,

Тихо-тихо пролинула
Хмарка чиста й біла
І потопла у безодні
Синій і глибокій...

Так зостались дід та баба
Знову одинокі...

1886